

SVMET1010

Høst 2017

Sensorveiledning

Skoleeksamen

Generelt: Både kortsvarsoppgavene og særlig langsvarsoppgavene er relativt åpne, og krever at kandidaten trekker inn relevant kunnskap og pensum. I vurderingen er det noe uheldig om man operer med en slags "sjekklister" for at en besvarelse utgjør en A, B, C osv. Noen kandidater vil gå litt i dybden mens andre vil gå i bredden. Begge må være tillat, det sentrale er at kandidaten viser forståelse for stoffet, er i stand til å se sammenhenger, og viser oversikt over pensum. Særlig i langsvarsoppgavene må man vise noe skjønn i vurderingen, og kandidater som er i stand til å redegjøre, forklare, vise sammenhenger, begrunne, vise til pensum og trekke inn relevante eksempler bør premieres.

I kortsvarsoppgavene kan man likevel kreve en viss presisjon i definisjonene siden de sikter til konkrete deler av pensum.

Kortsvar

Samtlige kortsvarsoppgaver er begreper som har en relativt sentral plass på pensum, og som har blitt tatt opp på forelesninger. Generelt er man ute etter relativt konsise definisjoner og tydelig bruk av pensum. De aller beste besvarelsene vil være relativt detaljerte og ha en drøftende karakter.

Webetnografi/Etnografi online. Webetnografi tas opp av både Fangen og i bidraget til Bengtsson i Mange ulike metoder. I tillegg har webetnografi vært tema for en forelesning. En god besvarelse bør kunne drøfte ulike fremgangsmåter, typer data, hvordan man kan ta seg inn i feltet på nettet, og at nettet utgjør en sentral del av kontekstualiseringen. Om kandidaten klarer å knytte webetnografi til etnografi mer generelt bør dette premieres, og er noe som ble vektlagt på en forelesning.

Overførbarhet. Overførbarhet er et begrep Katrine Fangen benytter på pensum, i Deltagende observasjon (2004). Dette er knyttet til spørsmålet om generalisering innenfor kvalitativ metode, og studenter som drøfter dette burde nevne at hun problematiserer «generalisering», i og med at det er knyttet til kvantitativ metode, og velger å bruke «overførbarhet» i stedet, som en slags ekvivalent for kvalitativ metode. Hovedpoenger er at man ikke kan trekke slutninger om representativitet, man kan ikke si noe om fenomenets utbredelse ved bruk av en kvalitativ metode, men at det finnes andre former for generalisering (overførbarhet), f.eks. ved å bruke funn til å forstå lignende fenomener/sammenhenger. Kravet er da at du finner ut hva som kjennetegner de/det du har sett på, og finner andre/annet som ligner. Dette har også blitt tatt opp på forelesninger.

Fangen skriver også om dette som analytisk generalisering. De beste studentene vil ta opp hennes drøfting av hvorvidt dette er forskeren eller leserens oppgave å vurdere, og komme

med for- og motargumenter, gjerne med egne argumenter/eksempler.

Intervjuguide. Utarbeidelse av intervjuguide har blitt vektlagt på seminarene, forelesninger, og tas opp av Weiss. Her bør man forvente at en god besvarelse skiller mellom åpne, semi-strukturerte og strukturerte intervjuguide. Videre vil en god besvarelse påpeke at en intervjuguide er noe som ofte utvikles underveis ettersom man gjennomfører intervjuer, at man gjør pilot eller proveintervjuer for å utvikle den. Enkelte vil også ha med en diskusjon rundt hvordan en intervjuguide brukes, og da at guiden er noe man bør kunne utenat og at et faremoment er å bli så-å-si "fanget" av guiden mens man intervjuer.

Feltnotater. Feltnotater tas opp i flere pensumbidrag, bla. Fangen og Tjora. Feltnotater har også blitt tatt opp og eksemplifisert på flere forelesninger. Det kan ikke forventes, for eksempel, at kandidatene ramser opp samtlige av Tjoras 10 ulike typer feltnotater, men en god besvarelse vil kunne si litt om ulike typer feltnotater (deskriptive, teoretiske, metodiske), hensikten med feltnotater, og muligens knytte de opp mot etnografiske studier.

Langsvar

Begge oppgavene er noe åpne, og krever at kandidaten selv er i stand til å trekke inn relevante momenter og pensum i besvarelsen. Oppgave 1 kan sies å være noe mindre åpen siden den etterlyser en drøfting av deltakerrolle samt en drøfting av ulike analysestrategier. Oppgave 2 kan regnes som en oppgave de fleste vil kunne si noe om siden den sikter til gjennomføring av et feltarbeid, noe samtlige kandidater har vært gjennom.

Alternativ 1

Her får kandidatene utlevert et kort utsnitt fra en artikkel om et feltarbeid blant håndballspillere basert på deltagende observasjon. Hensikten er at de bruker artikkelen som utgangspunkt for å drøfte først deltakerrolle, deretter rollen forskeren selv hadde i felt, og hvordan å analysere et observasjonsmateriale. På pensum er det Fangen som eksplisitt snakker om deltakerroller, et viktig punkt i hennes kapittel er i hvilken grad man skal delta (graden av nærhet/avstand til det man studerer). Fangen setter da opp et kontinuum fra ikke-deltakende observatør, via delvis deltakende og fullt deltakende til ikke-observerende deltaker («go native»). Fangen snakker også om en intervensjonerende deltakerrolle. Det er også mulig å veksle mellom roller. Fangen snakker også om å finne en rolle som er tilpasset ens egne ferdigheter – det er ikke alle aktiviteter en forsker er komfortabel eller i stand til å delta i. Det er også mulig å skifte mellom roller underveis.

I vurderingen må man være villig til å være fleksibel, og det finnes ingen fasitsvar på denne type oppgave. En OK eller typisk "C" besvarelse vil kun gjengi Fangens ulike former for deltagelse (dette har også blitt dekket på flere forelesninger). De gode besvarelsene vil kunne drøfte ulike former for deltagelse slik Fangen beskriver dem, men vil i tillegg drøfte at rolle er sjeldent statisk eller gitt på forhånd. Her kan det også tenkes at de bedre besvarelsene tar opp ulike dilemmaer knyttet til deltagelse, for eksempel rollekonflikt eller etikk. En bedre besvarelse vil også trekke inn eksempler fra pensum, Ugelvik for eksempel.

Andre del av oppgave 1 etterlyser en drøfting av fordeler og ulemper med den rollen forskeren hadde. Dette er noe som er adressert i både pensum og ulike forelesninger, og

kandidatene har jobbet med dette på seminarene. Studentene har også jobbet med lignende problemstillinger på seminarene i forbindelse med Philippe Bourgois studie av crack selgere i Harlem. Her forventes det at de bedre kandidatene drøfter i forhold til eksemplet framfor på et generelt grunnlag.

I siste del av oppgave 1 skal kandidatene skissere hvordan å analysere et observasjonsmateriale. Her forventes det ikke at kandidatene skal komme fram til en analyse, men heller beskrive noen strategier. Det er flere aktuelle pensumtekster her. Fangen har en del om analyse, og selv om boka handler om feltarbeid så er det hun skriver om tolking på ulike nivå, om negative tilfeller osv. relevant her. Boka om kvalitative intervju av Weiss har et eget kapittel om analyse. På forelesninger har følgende «faser» eller «elementer» i en analyse av kvalitative data blitt presentert, basert på pensumtekstene: 1. Kategorisering (inkludert koding); 2. Kontekstualisering av fenomenet og sammenhenger mellom kategorier; 3. Formulering av generelle påstander (tentative svar på problemstillinga); 4. Sammenligning av relevante deler av data; 5. Let etter negative tilfeller; 6. Finne og utvikle relevante begreper. Dette har kandidatene også jobbet med på seminarene. Det forventes ikke at kandidatene skal bruke samtlige faser eller elementer; et poeng på forelesningene er at disse er muligheter, men man bruker ikke nødvendigvis samtlige til enhver tid. De beste besvarelsene vil kunne forklare hvorfor de analyserer slik de gjør (hvorfor en må sammenligne, hvorfor en må se etter negative tilfeller osv.), mao. ikke bare en skjematisk kunnskap, men også en forståelse.

Alternativ 2

I oppgave 2 får kandidatene utlevert en oversikt over en studie av hvordan kvinner undertrykker deres voldserfaringer i parforhold. Oppgaven er bevisst veldig åpen, og her må man være åpen for ulike løsninger. Likevel kan man si at en god besvarelse bør ha en drøftende karakter, der kandidaten er i stand til å si litt om styrker og svakheter ved valgt fremgangsmåte, ta opp mulige dilemmaer og begrunne valg framfor å presentere en slags "oppskrift" på hvordan å gjennomføre en intervjustudie. En gjennomsnittlig god besvarelse bør kunne drøfte sentrale aspekter ved intervju, type problemstilling (noe som har blitt vektlagt på flere forelesninger), utvalg, intervjuguide, og gjennomføring av intervju. Her vil de fleste være i stand til å komme med noe vettug siden samtlige kandidater har gjennomført en egen intervjustudie. Likevel vil bør en god besvarelse skille seg ut ved at den er i stand til å argumentere, drøfte, og begrunne ulike valg, samt styrker og svakheter ved valgt fremgangsmåte.

Etikk har vært et gjennomgående tema både på seminar og i forelesninger og det finnes dermed mange eksempler de potensielt kan trekke på i besvarelsen. Det er primært Fangen som skriver om etikk i boken Deltakende observasjon, hun tar opp etiske betraktninger ved utformingen av forskningsspørsmål, kravet om informert samtykke, anonymisering, oppbevaring av sensitivt datamateriale etc. Dessuten nevnes etikk i ulike kapitler i Mange ulike metoder. Etikk i etnografiske studier har blitt tatt opp på forelesning av Skilbrei og Ugelvik. Flinke studenter vil ha trukket på eksempler fra pensum på en reflektert måte som viser at de har forstått hva de etiske utfordringene ved studien de beskriver er. Det som flinke studentene bør ha fått med seg for at oppgaven skal vurderes som over gjennomsnittet er at man må tenke etikk i alle trinnene av et forskingsprosjekt, fra man formulerer spørsmål til man skriver ned det endelige resultatet.